

Nyugalombavonult Alsóváros utolsó hivatalos hívogató-vőfelye — Egyetemi tanulmány készült a szegedi lakodalmi kurjantásokról

Érdekes magyar népszokás feltámasztására indult Szegeden mozgalom.

A *vőfélykedést* akarják feltámasztani, ezt a valójában érdekes és jellegzetes szegedi népszokást.

Az előtt módosabb lakodalmat Szeged-vidéken el sem lehetett volna képzelni *vőfély* nélkül. A vőfély majdnem olyan fontos személyiség volt a lakodalomban, mint mondjuk — maga a vőlegény. A vőfély kérte ki a leányos házból a menyasszonyt, ő kísérte a násznépet a templomba, szórakoztatta rigmusaival a vendégsereget a lakodalomban, legutolsónak a vőfély rughatott be, mert hiszen nem parádéból, hanem *hivatalból volt jelen és rendes bért kapott* a rigmusokért, vagy ahogy hivatalosan nevezték a vőfély munkáját: a lakodalmi kurjantásokért.

Lakodalmi kurjantás — 16 csoportja

Irodalma is van már a vőfélységnek. A szegedi egyetemen a társadalom és néprajzi szakosztály közleményei sorozatában jelent meg a tanulmány, amely a lakodalmi kurjantásokkal foglalkozik. Ebben a következő meghatározást olvassuk:

— Lakodalmi kurjantásoknak nevezzük azokat a lakodalomra, lakodalmi menetre és házasságra vonatkozó *rigmusokat*, amelyek a menyegzői menetben résztvevők, vagy nézők részéről elhangzanak. Megkezdődnek a rigmusok a lakodalmi házból való kiindulásakor, a kapuban, folytatódnak a templomig haladva, újra felhangzanak hazamenet, majd a menyasszonyért menve és ezt ura házához vezetve; de ezeken kívül megvannak a külön lakodalmi táncszók és kurjantások is.

A helyzet szerint, amelyben elhangzanak, 16 csoportba rendezhetők a lakodalmi kurjantások:

Célbejelentők, menetindítók, párbejelentők, párdicsérők, menetdicsérők, hívogatók, házasságdicsérők, nézők gúnyolódása, csúfolkodók, gyűrüadás, leánybúcsúztatók, újasszonyvívők, asszonybejelentők, stációrigmusok, lakodalmi ebédjelentők, biztatók...

Legutóbb már *egészen eltűnedeztek a vőfélyek*. A múlt napokban egyik alsóvárosi gazdának a leánya tartotta esküvőjét és az anyakönyvi hivatalban *vőfély* jelent meg a házasságkötés. Végig a városban megcsodálták a szalagokkal felpántlikázott vőfély-legényt, még nagyobb volt azonban a csodálkozás, amikor a vőfély az anyakönyvi hivatal ajtajában is belekezdett rigmusaiba és a házasságkötés után elsőnek ő köszöntötte fel az újdonsült fiatal párt.

Aki 50 éve vőfélyeskedik

Messze földön, híres vőfély volt *Halász Máté* alsóvárosi gazda, akinek a Paprika-utca 51 szám alatt van a háza. Ezt a takaros házat a vőfélykedésből szerezte Halász gazda, aki immár *ötven esztendeje jár a lakodalmakba, mint hívogató vőfély*. Vagy 1500 menyasszonyt adott férjhez és énekelt meg... Húsz esztendősen sem volt Halász Máté, amikor vőfélyeskedni kezdett, előbb csupán afféle passzióntus rigmusoló volt, később már híre terjedt és egyre másra őt hívogatták a lakodalmakba. Az elmúlt 50 év alatt alig volt módosabb lakodalm a környéken, ahol ne Halász gazda szerepelt volna talpraesett rigmusaival. Messzi vidékről, a szomszéd vármegyéből is jöttek Halász Mátéért kocsin, autóval és vitték a la-

kodalomba. Mint a jó orvost, úgy ajánlották egymásnak az emberek Halász urat és ha véletlenül több lakodalom esett ugyanarra a napra, valóságos vetélkedés indult meg a kitérő vőfélyért.

Rossz idők járnak a vőfélyekre is...

Büszkélkedve beszéli el most *Halász Máté* 50 esztendősen vőfélyeskedésének nevezetesebb mozzanatait:

— Nemcsak módos tanyai gazdák és alsóvárosi polgárok, de gazdag városi urak is gyakran felkerestek, hogy legyen náluk vőfély, — mondja Halász Máté bácsi nem is titkolt büszkeséggel. Ő ugyan „*vőfély*”-nek mondja a vőfélyt és azt állítja, hogy ez a hivatalosabb elnevezése a lakodalmi köszöntőnek.

— Emlékszem egyszer *egyugyanaznap négy helyre is hívtak vőfélynek*, — meséli tovább. Meg is feleltem mind a négy hívásnak. Elmondtam a mondókámat és már rohantam is a másik helyre. De éjszaka mind a négy helyet megegyeszer felkerestem, mert *vőfély nélkül nem állt volna a lakodalom*. Ötven évig vőfélyeskedtem és *ezt a torzacos házat is a vőfélyeskedés hozta*, amikor a feleségemmel kezdtük az életet, jóformán semmink sem volt.

Most már nem vőfélyeskedik többé Halász bácsi, *nyugalomba ment*. Nincs már meg a régi kedve.

— *Elég volt ötven évig*, — mondja rezignáltan. Itt hagyott az asszony is, három hónappal ezelőtt temettem el szegényt. Egyedül maradtam ebben a nagyházban, most a lányoméék jöttek ide, hogy mégse legyen egészen egyedül. Nincs az embernek ilyenkor kedve a rigmusokhoz. Rossz idők járnak most a vőfélyekre is...

Arról beszél Halász bácsi, hogy nemrégiben egy egyetemi tanár kereste fel és megkérte,

HALÁSZ MÁTÉ

1500 lakodalom vőfélye, nyugalomba vonult.

Védje és ápolja arc bőrét!

Keresse fel DUDÁS szépségápolási cikkek szaküzletét. Érdeklődőknek díjtalan szakanács. Speciális krémekből mindig égetlyt kap. 486

Dudás Széchenyi tér 2. Telefon 39-02
Tisza-szálló mellett.

hogy ismertesse meg vele a lakodalmi rigmusokat.

— Abban egyeztünk meg, hogy vasárnaponként délután felkeresem a lakásán a tanár urat, — mondja. Két hónapig minden vasárnap elmentem és felmondtam a rigmust, mint ha iskolában lettünk volna. A tanár csak *jegyzett, jegyzett*, nekem meg sorolni kellett a rigmusokat sorjába, akárcsak a lakodalomban. Nagy üveg bor volt az asztalon, az volt a bérem a verselésért. Ha kifogyott az üvegből, megtöltötték nyomban. *Elverseltem volna így öt életpedig is*. Én biztos bírtam volna a verseléssel.

Rigmus gyűjtemény

A híres szegedi lakodalmi rigmusok közül feljegyeztünk párat; érdekes ezeknek a versikéknek pattogó ritmusa. Lássunk csak néhányat közülük:

A násznép elindulásakor így verssel a vőfély:
Madár száll a fatetőre,
Most megyünk az esküvőre.
Aranybárány, aranykos
Esküvőre megyünk most.
Piros rózsá borulóba,
Mostan vagyunk indulóba.

Humoros körülírásokat is hallhatunk a menyasszonyra:

*Menyasszonynak gyöngy a nyakán,
nem lesz többet koszorúslány.
Ma még menyasszony, holnap asszony,
holnapután komámasszony.
Esztenőre, vagy kettőre,
szüksége lesz a bölcsőre,
Ujabb évre, évtizedre,
nagy mama lesz szegényke.*

A vőlegényről így szól a rigmus:

*Ez az utca leveles
Vőlegényünk okos, kedves.
Ez az utca, de széles,
A vőlegény túlbeszédés.
A tulipán szárástól
A vőlegény párostól.
Kicsi járom, kis ököm
Most fogják bé először.*

A menyasszony keresztnevére is rigmust írtak:

*A szobának négy szöglete,
a menyasszonynak Mari a neve,
Tűzet, vizet a konyhára,
kilené font húst a fazékba,
aztán szólják a muzsika,
mert párosodik a Marika.*

A menyasszony és a vőlegény teljes nevét is versbe szedi az ügyes vőfély:

*Cintányér, cimbalom
Tóth Marika menyasszony,
Kukorica szárástól
Kiss Iluska párostól.
Cifra pohár, vízedény
Gál Imre szép vőlegény.*

A párdicsérő rigmusok a leggyakoribbak:

*Három icce köleskása,
A menyasszonynak nincs párja.
Túl a vizen, meg innét,
Téged a konty megillet.
Esik eső csak úgy szakad.*

Ferfiöltönyt, fiuruhat,

tavaszi kabátot legolcsóbban

készen és méret után **Tüske Mihálynál**
Mars-ter 17. sz. 458